

Aurul pisicii

IOANA PÂRVULESCU este scriitoare și profesor la Facultatea de Litere din București, unde predă literatură română modernă și coordonează un masterat de editare. A făcut timp de 18 ani cronică săptămânală la *România literară*, iar la Humanitas a inițiat și îngrijit colecția de literatură universală „Cartea de pe noptieră”. Romanele ei sunt traduse în 15 limbi europene. A obținut în două rânduri Premiul Uniunii Europene pentru literatură, pentru romanul *Viața începe vineri* (2013) și proza scurtă *O voce* (2018).

SCRIERI PRINCIPALE: *Lenevind într-un ochi* (1990), *Alfabetul doamnelor* (1999), *Prejudecăți literare* (1999), *Întoarcere în Bucureștiul interbelic* (2003), *În intimitatea secolului 19* (2005), *În Țara Miticilor* (2007), *Întoarcere în secolul 21* (2009), *Viața începe vineri* (2009), *Cartea întrebărilor* (2010), *Lumea ca ziar. A patra putere: Caragiale* (2011), *Viitorul începe luni* (2012), *Cum continuă povestea* (2014), *Inocenții* (2016), *Dialoguri secrete: Cum se roagă scriitorii și personajele lor* (2018), *Prevestirea* (2020).

TRADUCERI: Angelus Silesius, *Călătorul heruvimic / Cherubinisher Wandersmann* (1999), Maurice Nadeau, *Să fe binecuvântați* (2002), Laurent Seksik, *Consultația* (2007), Rainer Maria Rilke, *Îngerul păzitor* (2007), Milan Kundera, *Sărbătoarea neînsemnătății* (2014), René Goscinny & Albert Uderzo, *Asterix, viteazul gal* (2017), René Goscinny & Albert Uderzo, *Cosorul de aur* (2018), René Goscinny & Albert Uderzo, *Asterix și goții* (2019), A.A. Milne, *Când eram foarte tineri* (2019), Axel Scheffler, Franz Wittkamp, *Prietenii noștri pisoii* (2023).

ANTOLOGII: *De ce te iubesc: Paradoxurile iubirii în poezia lumii* (2006), *Povești de dragoste la prima vedere* (2008), *Intelectuali la cratiță: Amintiri culinare și 50 de rețete* (2012), *Și eu am trăit în comunism* (2015), *Amintiri de la Humanitas* (2020).

Ioana
Pârvulescu

**Aurul
pisicii**
roman

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

*Celor care știu că orice dragoste e formată din timp,
chiar dacă nu știu ce e timpul.*

PARTEA I

- *Cum se cheamă piatra asta, tată? întrebă copilul.*
- *Nu știu, răspunse Wilhelm.*
- *E chiar aur ceea ce strălucește în ea? stăruie băiatul.*
- *Nu-i aur, dar acum îmi aduc aminte că oamenii îi spun aurul pisicii.**

* Johann Wolfgang Goethe, *Anii de drumetrie ai lui Wilhelm Meister*, tr. Valeria Sadoveanu, Minerva, București, 1984.

- Poliția Capitalei, agent Podoleanu Cosmina, vă ascult!
- Aș dori să anunț o dispariție.
- Numele dumneavoastră?
- Sebastian Ioan Severin... adică, bănuiesc... Severin

Ioan Sebastian.

- Data și locul nașterii?
- 28 august 1971, Brăila. Acum locuiesc în București. Câteva clipe, în telefon s-au auzit clapele computerului.

— Adresa?

Bărbatul o spuse, articulând cât mai clar.

— Da... Numele persoanei dispărute?

— Mihuț Monica.

— Data nașterii?

— Ăă... 25 iulie, tot 1971, Cluj. Acum locuiește la aceeași adresă cu mine.

— Aveți o fotografie recentă a doamnei?

— Da. Pot s-o trimit prin e-mail?

— E cel mai bine... Persoana dispărută e sănătoasă psihic?

— Da, sigur, categoric.

— De câte zile a dispărut?

— Nu știu, am fost plecat mai mult de o lună, și la întoarcere n-am mai găsit-o.

În telefon s-a auzit oftatul polițistei.

N*u suntem decât umbră și ceață.* Umbră și negură. Era no după-amiază târzie de septembrie când mi-am descoperit umbra despre care îmi vorbea cântecul. Se descurcase în viață mult mai bine decât mine. Proiectată pe asfaltul unei alei din parc înainta vioi, și vârsta, care pe mine mă luase pe nepregătite, pe ea nu părea s-o modifice. M-am oprit. Câțiva porumbei, adunați în locul gri în care cred că ar fi trebuit să-mi fie plămâni, ciuguleau nestingheriți. Găsiseră acolo niște firimituri de pâine și se băteau pe ele. Nu mă durea, deși mi se părea că, neobișnuit de iute, ciocurile lor lacome mănâncă din mine. Mi-am mutat umbra mai departe. Porumbeii și-au luat zborul, greoi, iar aripile lor m-au acoperit de sus până jos și s-au prelins peste margine. Firimiturile, adăpostite o clipă de conturul gri al trupului de pe jos, au rămas undeva în afară, în alt aranjament decât atunci când le aveam în mine, la fel cum, după ce nu mai ai umbră, fragmentele din viața ta se ordonează pentru cei vii în alt model decât pe vremea când erai și tu de față. Eram de față, deocamdată, nu știam însă pentru câtă vreme, și încercam să înțeleg.

Am ieșit din parc și, când stăteam lângă bordura trotuarului, pe trecerea de pietoni, umbra mi se întindea pieziș, peste două fâșii ale zebrei. Stopul era roșu ca soarele care

apunea în spatele meu. A trecut o motocicletă condusă de un soi de monstru îmbrăcat în piele, din care nu se vedea nimic care să mai semene a om, și a călcat-o. N-a curs nici un pic de sânge, iar eu am mers cu umbra mea mai departe, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Umbra era, categoric, mult mai puternică decât mine. O invidiam. Trebuia s-o imit, îmi găsisem, în sfârșit, un model.

*I never dreamed that I'd lose somebody like you**. Și mai ales nu în felul ăsta, nu obligați de ceva care ne depășea. Mi se păruse că dragostea e concretă, că poate fi pipăită, strânsă lângă tine, mirosită, auzită, irosită în liniștea după-amiezilor, fără să se piardă totuși deloc, că se înmulțește ca pâinea din parabolă, pe măsură ce se înghite și te înghite, și, când colo, dragostea, cu puterile ei trupești cu tot, se dovedea la fel de înșelătoare ca umbra. Nu și la fel de rezistentă. Se pierdea și ea ca orice altă formă de viață. *We don't exist*. Nu-mi puteam permite să plâng după ea! Aveam alte griji, și erau foarte mari. Dar voi reveni la momentul ăsta important, al plecării, deocamdată simt nevoia s-o iau de la început, ca să-mi limpezesc gândurile.

W*e don't exist*. Doar că eu, dimpotrivă, am simțit că trăiesc. Și că mă bucur de asta. Părerea despre viață mi-am făcut-o din cântece. De câte ori puteam, căutam versurile, uneori le transcriam chiar eu, iar mai târziu, pe YouTube, alegeam versiunea cu *lyrics*. Din fericire, cântecele, dacă le ascuți cum trebuie, îți deschid și ochii. Nu i-am citit pe cei mai mulți dintre scriitorii lui favoriți,

* Citatele muzicale sunt traduse la sfârșitul cărții, începând cu p. 245.

dar am înțeles mii de versuri din cântece, de la primele înregistrări până azi. *We don't exist. We are nothing but shadow and mist, in the mirror we look as we pass. Don't you know that the blood in your vein is as lifeless as yesterday's rain?* N-aș fi crezut, dar i-a plăcut și lui. Când îmi pun căștile și ies din cameră și din timp, călătoresc din voce în voce și din vers în vers, uitând că exist. Sau că, poate, nu exist.

Așa cum începi să mori din clipa în care te arăți în lume, cu capul înainte, începusem să plec de la el chiar din ziua în care m-am mutat în apartamentul lui. Începutul poveștii noastre nu era din cale afară de original, dar știam din cântecele mele că *I love you baby, I need you baby* și așa mai departe e absolut la fel la toată lumea. Nu-mi închipuiam pe atunci că, de la un moment dat, vom fi prinși amândoi într-o întâmplare originală și distrugătoare, *a fool's game, nothing but a fool's game*, o situație unică, dincolo de logică sau având logica nebuniei, singura care poate să lămurească tot ce s-a întâmplat. Logica și dragostea se exclud de obicei, iar când nu se exclud se anihilează reciproc, ca două animale flămânde pe care le purtăm în noi, primul dresat, al doilea sălbatic. Ori-cum, n-o să uit niciodată ce mi-a spus o doctoriță cu care s-a nimerit să vorbesc cândva, în tren, în drum spre București: „După ce am lucrat o vreme la un spital de psihiatrie, lumea noastră, dinafara zidurilor spitalului, mi s-a părut ca un vechi film mut, alb-negru. Spectacolul și viața intensă erau acolo, la ei, la bolnavi. Filmul vieții începea să se audă și să se coloreze de cum intram în spitalul căruia atâta lume îi zice *de nebuni*“.

Povestea noastră a început odată cu noul mileniu. Ne-am cunoscut într-o zi cețoasă de martie. Voiam să dau de el și am dat, în schimb, peste un lungan, cum i-am zis în gând, disprețuindu-l fără vreun motiv întemeiat chiar pentru calitățile lui și numai pentru că mi se părea că mă încurcă. *El* participa săptămânal la nu știu ce ateliere de biochimie care se făceau pe Splaiul Dâmboviței, la Biologie, unde era, pe-atunci, un asistent pasionat de meserie și ambițios, iar azi, când eu nu mai sunt nimic, e profesor. M-am gândit mai târziu că, timp de trei ani și jumătate, cât am rezistat la Medicină veterinară, fuseserăm aproape vecini. Că poate am și trecut vreodată unul pe lângă altul, pe trotuar, și privirile noastre s-au încleștat o clipă, fără ca întâlnirea lor să lase umbră. Cum știe acum, mă hipnotizează tot ce nu lasă umbră: marea și pământul, și cerul senin, și copacii în beznă, și Sonia.

Facultățile ne erau separate de clădirea Institutului Babeș și unite de apele indolente ale râului care curgea pe lângă amândouă. Ca în orice iubire, încă dinainte de a ne cunoaște, ceva ne-a unit și altceva ne-a despărțit. Oricum, dacă aș fi știut că dragostea care-mi va schimba lumea și înțelegerea legilor ei e atât de aproape, m-aș fi ținut cu dinții de facultatea din vecinătatea lui, în ciuda problemelor mele cu banii, n-aș mai fi abandonat-o după primul semestru al anului IV, tocmai când începuse să-mi placă pentru că vedeam și animale vii, acum. Multă lume se miră că la Veterinară se fac tot șase ani, ca la Medicină, de parcă animalele ar fi mai puțin complicate decât omul. Deja din copilărie m-am îndoit de superioritatea omului:

orice gânganie și orice animal îl întrece în nenumărate privințe și, pe scara evoluției, un câștig se plătește cu o pierdere. La fel și pe scara evoluției unei relații de dragoste: orice câștig vine cu o mare pierdere. Evoluati cum suntem, nu putem să fim nici măcar ca musca, să dormim liniștiți pe tavan și să zburăm când avem chef. Domnul Darwin e prea puțin înțeles, cred eu, și Dumnezeu progresului pe care-l slăveau contemporanii lui nu progresează și nici nu regresează, ca orice Dumnezeu. Căci progresul, la fel ca omul, e legat de timp, iar Dumnezeu nu. Acum înțeleg asta foarte bine.

Am intrat pe ușa înaltă și subțire a clădirii cu ziduri de mult nerenovate, ușă peste care scria cu litere aurite MORFOLOGIE. Sunt dispusă să cred că a fost un semn, deși îmi dau seama că semnele le interpretăm corect mai târziu sau prea târziu, abia după ce știm povestea, inclusiv când e vorba doar de trup și de boală. Dacă le cauți sensul înainte, prea devreme, ai toate șansele să greșești. Forma și vârsta trupului meu nu mă preocupau din cale-afară, în acel moment.

Nu voiam decât să-mi ajut prietena cea mai bună de la cabinetul veterinar la care lucram, iar el era instrumentul potrivit, unul pe care, după ce l-ai folosit, îl abandonezi într-un sertar cu unelte. Mă gândisem că e mai eficient dacă îl abordez direct, nu prin e-mail sau telefon, așa că voiam să-l prind când ieșea de la atelier, să-i vorbesc despre fiul colegei mele. Maya era divorțată, cu o depresie care avea uneori episoade foarte intense și tăceri nesfârșite. Cum altfel, glumea ea cu tristețe, din moment ce avea unul dintre cele mai frecvente nume de câine. Glumele fără veselie sunt mai rele decât plânsul.

Într-o zi a venit la cabinet complet nedormită și mi-a zis, în șoaptă, deși singurii noștri martori erau un porumbel cu aripa fracturată și un motan bătrân, aproape orb:

— David mă omoară, nu știu dacă nu cumva ia droguri! A slăbit, e abulic, chiulește de la școală. Nu știu ce se va întâmpla cu el, dar îmi scapă, căprițo, îl pierd. Eu nu mai rezist!

Fiindcă aveam ochi căprui, colega mea îmi spusese încă de la început „căprițo“, nu Monica, așa cum îmi zicea restul lumii. Chiar dacă, în mod neașteptat, caprele nu au ochi căprui, ci gălbui. Știam că băiatul ei refuza orice discuție, cu încăpățânarea adolescentului fără tată, care o socotește vinovată doar pe mamă, că l-a adus într-o lume prost alcătuită, pe care nu el a ales-o. Dacă și bărbații ar naște din când în când, vina ar fi împărțită mai corect și mai vizibil. I-aș propune Creatorului, data viitoare, într-o lume revizuită, să împartă mai echitabil rolurile. Deși eu, una, cred că în cele mai multe privințe a favorizat femeia. Doar că, foarte ușor, orice favoare se poate întoarce împotriva ta.

David avea 17 ani și se îndrepta, anume parcă, spre dezastru, așa cum periodic și omenirea, care se vede că n-a ajuns nici ea la maturitate, se satură de bine și provoacă câte o catastrofă generală. Îl văzusem recent: umeri lăsați, de învins, mărul lui Adam ca un cioc în gât, fața lunguiață, ochi frumoși, dar care refuzau contactul cu ai altcuiva, priviri care alunecau lateral. Părul netuns, prins neglijent într-o codiță, la spate. Probabil semăna cu tatăl lui, pentru că Maya era, dimpotrivă, rotunjoară la față și la corp, moale în mișcări, cu ochi care se uitau drept la tine, deși parcă fără să știe că te vede. Un pictor cu față măslinie,

ochi visători și şuviță pe frunte – căruia îi vindecase hamsterul mai mult din noroc, pentru că nu-i făcuse mare lucru – i-a spus că seamănă izbitor cu Laura lui Giorgione și i-a adus cadou o reproducere, înrămată. Am privit-o și eu pe colega mea și m-am gândit că, dacă ar fi fost cu sânul dezgolit, și nu în costumul nostru vișiniu, de clinică, Maya chiar ar fi putut poza pentru această Laura. N-ar fi făcut-o însă, pe de o parte pentru că era foarte pudică, pe de alta pentru că pictura nu-i spunea absolut nimic, iar comparația cu doamna cea grăsuță și îmbrăcată cam în grabă a jignit-o. Privirea ei îmbufnată era însă chiar de acolo. Reproducerea a lăsat-o într-un dulap, la cabinet, și cred că, dacă nu i-ar fi fost rușine de mine, ar fi aruncat-o.

În ce-l privește pe David, biologia era singura lui înclinație, cât de cât. Maya e cea care aflase de asistentul căruia îi mersese vestea că-i poate cuceri pe tineri și îi poate atrage să se ocupe cu asta. Nu dădea meditații, dar mergea prin școli cu microscopul și le arăta fantastice lumi minuscule și aglomerate, cosmosurile din noi, și de fapt așa devenise faimos. Maya mă implorase să-l conving să aibă o întâlnire cu băiatul sau, și mai bine, să meargă ca invitat la școala lui și să stea de vorbă cu el, să-l remarce „întâmplător“, să-i deschidă drumul spre biologie, să-l seducă. Iar eu trebuia să-l seduc pe seducător. *Seduction, seduce*. Nu mă omoram după Eminem. Nu aveam chef. *Im on a whole different page right now*, credeam că am depășit capcanele astea. Și, da, *Feels strange but uuh, I guess it's a kinda like...* Mă rog, speram că fără partea cu drogurile.

Maya nu se simțea în stare să mai lupte și pretindea, cu egoismul puternic al oamenilor slabi, că eu, în schimb, aș